

Chatarina Blohmé
Verksamhetscontroller
Tfn 040-6753643 Sms 076-8871345
Chatarina.Blohme@skane.se

INSTRUKTION – RUTIN

Datum 2021-10-01
Version 1.0
Dnr

1 (17)

REGLEMENTE FÖR GOD HUSHÅLLNING OCH INTERN KONTROLL & TILLÄMPNINGSSANVISNING

**Instruktion för intern kontroll – process, plan,
uppföljning, rapportering och mall**

Innehåll

Instruktion för intern kontroll – process, plan, uppföljning, rapportering och mall	2
God ekonomisk hushållning och intern kontroll.....	2
Intern kontroll	4
Intern kontroll – uppsikt och ansvar	6
Intern kontroll – organisation och process.....	8
Kontrollorganisation och information	8
Riskbedömning och kontroller.....	9
Utvärdering av intern kontroll	10
Rutin för hantering av avvikelse/brist inom den interna kontrollen	11
Instruktion till mall för intern kontroll.....	11
Riskbedömning och plan för intern kontroll.....	12
Uppföljning och rapportering intern kontroll	15
Bilagor till beslut	17

Instruktion för intern kontroll – process, plan, uppföljning, rapportering och mall

En bra intern kontroll bidrar till att bygga och stödja trygghet och tillit, ordning och reda samt förtroende och utveckling. En tydlig och hållbar intern kontroll bidrar till att verksamheten når sina mål, att rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och att verksamheten efterlever lagar och regler.

Som ett led i att regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll detta ansvar fastställer regionstyrelsen process och instruktioner inklusive mall avseende det interna kontrollarbetet för aktuellt år.

En bra intern kontroll kan bidra till att bygga och stödja trygghet och tillit, ordning och reda samt förtroende och utveckling.

En tydlig och hållbar intern kontroll bidrar till att verksamheten når sina mål, att rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och att verksamheten efterlever lagar och regler

Med intern kontroll avses de strukturer, system och processer som bidrar till tydlighet och ordning och som säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med beslutade mål, uppdrag och övriga styrdokument.

Intern kontroll är en del i styrning och ledningssystem och består av olika delar däribland en robust organisation, riskanalyser som riktar arbetet, planerade åtgärder, kontroller och förbättringar samt uppföljning och utvärdering.

Regionstyrelsens övergripande ansvar omfattar att en intern kontrollorganisation upprättas inom Region Skåne samt tillse att denna utvecklas utifrån Region Skånes kontrollbehov. I enlighet med reglementet för god hushållning och intern kontroll ska övergripande tillämpningsanvisningar upprättas.

God ekonomisk hushållning och intern kontroll

Enligt kommunallagen ska mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning anges. För Region Skåne gäller att de övergripande målen som fullmäktige beslutar om i verksamhetsplan och budget är styrande och omfattar all verksamhet samt ska leda till god ekonomisk hushållning.

Utöver vad som anges i kommunallagen om intern kontroll så har fullmäktige i Region Skåne fastställt reglemente för god hushållning och intern kontroll och regionstyrelsen har beslutat om anvisningar för tillämpning av reglementet.

Mål och målluppfyllnad utgör viktiga kriterier för vad som innefattas i såväl styrning som intern kontroll. Det interna kontrollarbetet i Region Skåne är integrerat med de ordinarie processerna för planering, genomförande och uppföljning. Intern kontroll och riskhantering och intern kontroll är delar av regionens system för ledning och styrning och är ett ständigt pågående arbete.

Riskhantering ska vara en integrerad del i nämndens styrning som underlag för prioritering och val av olika handlingsalternativ för att uppnå verksamhetens mål eller säkerställa verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag.

Uppföljning och utvärdering är också viktiga delar i arbetet med att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som kan utgöra hinder för att Region Skåne ska kunna nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt. Det är väsentligt att ta tillvara erfarenheter och det är därför av stor vikt att följa upp och utvärdera effekter som följer när till exempel oförutsedda faktorer inträffar.

De övergripande målen i Region Skånes verksamhetsplan och budget utgör grund för de obligatoriska kontrollområdena.

De obligatoriska verksamhetsrelaterade kontrollområdena som är kopplade till de övergripande målen för Region Skåne kompletteras med administrativa och rutinorienterade kontrollområden.

Verksamhetsmässiga kontrollområden

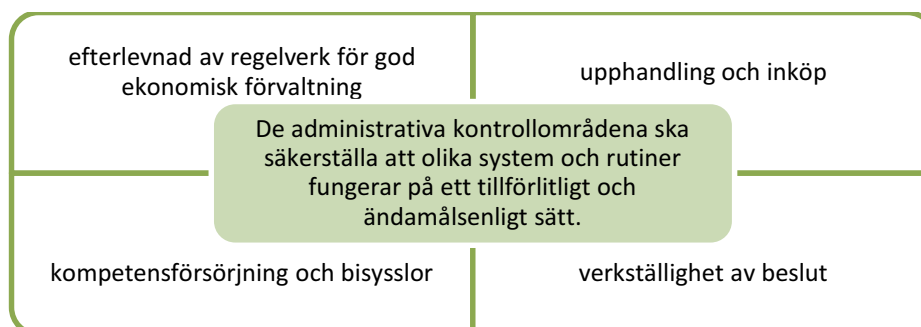
De övergripande målen i Region Skånes verksamhetsplan och budget utgör grund för de obligatoriska verksamhetsmässiga kontrollområdena. Det är respektive verksamhets som har ansvar att utifrån dessa mål utarbeta egna interna kontrollplaner med mål och aktiviteter som är anpassade till genomförda riskanalyser.

I planerna för intern kontroll förutsätts också att respektive verksamhet fattar beslut om ytterligare specifika kontrollområden utifrån sina respektive verksamhetsplaner, internbudgetar, uppdrag samt riskanalyser och prioriteringar. Dessa specificerade kontrollområden ska naturligtvis relateras till något av de obligatoriska kontrollområdena och definieras som delområde inom ramen för respektive övergripande mål och obligatoriskt kontrollområde i mallen för intern kontroll. De särskilda verksamhetsanpassade kontrollområdena kan underlätta integrering av riskanalysen i nämndens övriga arbete med planering och uppföljning samt gör det möjligt att beakta även andra relevanta omständigheter i förhållande till nämndens ansvar att fullgöra sina uppgifter och nå verksamhetens mål.

Administrativa kontrollområden

De obligatoriska verksamhetsrelaterade kontrollområdena som är kopplade till de övergripande målen för Region Skåne kompletteras med administrativa och rutinorienterade kontrollområden, som relateras till styrande dokument som lagar, förordningar, policys, riktlinjer, instruktioner, anvisningar och rutiner.

De obligatoriska administrativa kontrollområdena bedöms också som väsentliga att följa upp utifrån regionstyrelsens övergripande ansvar för verksamheten och är en förutsättning och integrerad del i den interna styrningen och kontrollen. Även för de obligatoriska administrativa kontrollområdena finns möjlighet att fatta beslut om ytterligare specificering och i mall finns ett antal identifierade områden som ska riskbedömas i samband med plan för intern kontroll.

Intern kontroll

Intern kontroll kan övergripande definieras som en process där såväl den politiska som den professionella ledningen och övrig personal samverkar för att med rimlig grad av säkerhet kunna uppnå angivna mål. En väl fungerande intern kontroll är en viktig förutsättning för efterlevnad till lagens krav på god ekonomisk hushållning.

Med intern kontroll avses de strukturer, system och processer som bidrar till tydlighet och ordning och som säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med beslutade mål, uppdrag och övriga styrdokument. Intern kontroll är en del i styrning och ledningssystem och består av olika delar däribland en robust organisation, riskanalyser som riktar arbetet, planerade åtgärder, kontroller och förbättringar samt uppföljning och utvärdering. Intern kontroll påverkar alla delar av organisationen och är inte begränsad till uppföljning av ekonomi utan ingår som en integrerad del av systemet för styrning och ledning.

Processen för och arbetet med den interna kontrollen i Region Skåne är integrerad med processerna för planering, budget och uppföljning. Logiken i det utvecklade systemet för intern kontroll är att kombinera mål med risker och risker med kontroller, baserat på en identifiering och bedömning av riskerna. Mål och måluppfyllnad utgör viktiga kriterier för vad som innefattas i intern kontroll och styrning. Även framåt prioriteras arbetet med att öka integreringen mellan planerings- och uppföljningsprocesserna samt processen för intern kontroll, riskbedömning, avvikelse- och åtgärdshantering.

Förutsättningar som är viktiga för en fungerande intern kontroll är bland annat tydliga uppdrag, ansvar, regelverk, värderingar, ledarskap, kompetens samt information och kommunikation. Gällande kontrollerna är det även viktigt att det finns ett oberoende avseende kontrolluppdrag i förhållande till område som ska kontrolleras. Det är angeläget att nödvändiga resurser allokeras till att säkerställa en tillräckligt god intern kontroll, vid exempelvis snabba omställningar som kan innebära såväl möjligheter som en ökning av risker som påverkar verksamheternas förutsättningar negativt. Bland annat finns en ökad risk för oavsiktliga fel och ekonomiska oegentligheter samt också att normala kontrollmekanismer förbigås eller åsidosätts.

För att uppnå en mer enhetlig och effektiv process som bättre kan bidra till en större verksamhetsnytta fortsätter arbetet med att utveckla kvalitet och tydlighet i styrdokument samt att göra dessa mer tillgängliga. Att förbättra information och kommunikation för att bland annat synliggöra och öka möjligheterna att ta tillvara nyttoeffekterna av den interna kontrollen är ett fortsatt utvecklingsområde. Arbetet fortsätter också med att samla riskbedömningar, kontrollåtgärder, plan och uppföljning i ett dokument i syfte att skapa en större enhetlighet och utvecklad process för intern kontroll. Rapportering (av riskbedömning och plan) ska göras i samband med verksamhetsplan och budget samt följas upp löpande, bland annat i delårsrapport och årsredovisning.

Plan för intern kontroll

De obligatoriska kontrollområdena avseende Region Skånes interna kontroll fastställs i samband med verksamhetsplan och budget. Plan för den interna kontrollen beslutas av nämnd eller styrelse och dess verksamhet i samband med respektives verksamhetsplan och internbudget. Den av nämnd eller styrelse fastställda planen ska rapporteras till regionstyrelsen inför aktuellt år. Som grund för plan och styrning ska en samlad riskbedömning och prioritering göras för nämnd, styrelse och verksamhet och planen för intern kontroll ska innehålla de områden som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår.

Uppföljning av intern kontroll

Nämnd eller styrelse och dess verksamhet ska försäkra sig om att planen för den interna kontrollen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig. Uppföljningen är också en viktig del i arbetet med att förebygga, upptäcka och åtgärda avvikelser, fel och brister som kan utgöra hinder för att Region Skåne ska kunna nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt. Uppföljning samt rapportering av åtgärder och resultat ska ske i den omfattning och vid de tidpunkter som fastställts i planen, dock vid minst två tillfällen per år – i samband med delårsrapport och årsredovisning.

Rapportering av intern kontroll

Rapportering ska göras i samband med verksamhetsplan och budget samt följas upp löpande, bland annat i delårsrapport och årsredovisning. Nämnd och styrelse ska senast i samband med årsredovisningen rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen inom sitt ansvarsområde till regionstyrelsen. Vidare ska rapportering i enlighet med regionstyrelsens övergripande ansvar även ske från nämnd och styrelse i samband med delårsrapport.

Intern kontroll – uppsikt och ansvar

En god intern kontroll ska bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert med medborgarnas bästa för ögonen.

Regionstyrelsens uppsikt

Intern kontroll ingår som en del i regionstyrelsens styrning och uppsiktsplikt och ska säkerställa ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig ekonomisk rapportering samt efterlevnad av gällande lagar och förordningar. Styrningen, uppföljningen och kontrollen av verksamheten ska också bidra till att oavsiktliga och avsiktliga fel och brister kan upptäckas i tid samt att säkra tillgångar och förhindra förluster.

Regionstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Regionstyrelsen ska också ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i Region Skånes bolag med mera och därvid uppmärksammat följa de frågor som kan inverka på Region Skånes utveckling och ekonomiska ställning.

I uppsiktsplikten ingår också att säkerställa att Region Skåne har en väl fungerande intern kontroll. Uppsiktsplikten fullgörs bland annat genom att begära in uppföljningar, prognoser och analyser från nämnder samt dess verksamheter. Även i de fall som skötseln av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska regionen kontrollera och följa upp verksamheten.

Den interna kontrollen ger en strukturerad rapportering av avvikelser och åtgärder för att tillgodose verksamheternas behov av styrning och kontroll och ger underlag för beslut för såväl de politiska som för de verksamhetsmässiga ansvarsnivåerna. Den innebär också förutsättningar för att stödja och säkerställa förändringar och förbättringar i syfte att uppnå en god ekonomisk hushållning.

I uppsiktsplikten ingår också att säkerställa att Region Skåne har en väl fungerande intern kontroll i syfte att nämnder och styrelser upprätthåller en god hushållning och intern kontroll för att med rimlig grad säkerställa att följande uppnås:

Fastställda mål i verksamhetsplan och budget uppfylls.

Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet med väl dokumenterade system och rutiner för styrning.

Rättvisande redovisning, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.

Skydd mot förluster eller förstörelse av tillgångar.

Eliminering eller upptäckt av allvarliga fel.

Ge underlag för kontinuerliga förbättringar.

När verksamheten, i enlighet med principerna för intern kontroll, bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt samt med utgångspunkt från beslutad finansiering, uppnås en god ekonomisk hushållning.

Nämndernas ansvar

Nämnderna ska enligt kommunallagen var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnd är det begrepp som används i kommunallag och avser även styrelse. För den verksamhet som fullmäktige har bestämt att regionstyrelsen ska ha ansvar för är regionstyrelsen motsvarande nämnd. Begreppet styrelse kan i detta dokument även inkludera bolagsstyrelse och i övrigt gällande intern kontroll så inkluderas också styrelse, regionstyrelse, bolagsstyrelse i begreppet nämnd.

Nämndernas ansvarsområden utöver lag med mera regleras i reglemente för regionstyrelse och nämnder i Region Skåne. Nämnderna har ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde och den enskilda nämnden ska tillse att regler och anvisningar finns (antas) och dokumenteras för den interna kontrollen.

Dock är utgångspunkten att de anvisningar för tillämpning samt instruktioner, anvisningar och rutiner som upprättas inom ramen för regionstyrelsens övergripande ansvar också utgör respektive nämnds regler och anvisningar för den interna kontrollen. I de fall som nämnd har verksamhetsspecifika behov utöver de regionövergripande reglerna kan kompletterande anvisningar utformas av nämnd i enlighet med verksamhetens bedömning.

Verksamheternas ansvar

Verksamhetschefer eller motsvarande på olika nivåer har ansvar för att följa regler och anvisningar om intern kontroll och riskhantering samt informera och utbilda de anställda om vad som gäller. Alla medarbetare har ett ansvar i den interna kontrollen i sitt arbete genom att förebygga och upptäcka avvikelser för att förbättra och utveckla verksamheten. Ansvaret innebär också att agera och rapportera brister till överordnad.

Chefer på olika nivåer har ansvar att samordna och driva arbetet med den interna kontrollen inom sin verksamhet och organisation. I det vardagliga arbetet har alla som medarbetare och utförare ett ansvar för att genomföra, förvalta och verkställa sitt uppdrag och i detta ingår också att förebygga, upptäcka, åtgärda samt rapportera risker och avvikelser. Regiondirektören rapporterar till regionstyrelsen, som också är slutlig adressat för merparten av den information som härrör från förvaltningarnas planer och uppföljningsarbete, även avseende den interna kontrollen. Revisorerna har fullmäktiges uppdrag att utöva kontroll genom att granska och pröva om den interna kontrollen som nämnder ansvarar för är tillräcklig.

Gemensamma stöd- och servicefunktioner

Regionstyrelsen ska utfärda riktlinjer för Region Skånes gemensamma stöd- och servicefunktioner. För de processer som är gemensamma för flera nämnder ligger ansvaret för riskhantering, intern kontroll samt uppföljning och åtgärder hos den nämnd där processägaren finns (ägaren är den som beslutar om processen). I vissa fall innebär de gemensamma processerna att riskerna delas av de verksamheter som nyttjar dem medan beslutanderätten finns hos processägaren (regionstyrelsen).

De administrativa kontrollerna, kopplade till de så kallade funktionsdirektörernas uppdrag till Gemensam servicefunktion, utgår från en koncerngemensam bedömning, sammanställs i en "kundplan" för respektive område som fastställs av regionstyrelsen alternativt respektive funktionsdirektör samt rapporteras till regionstyrelsen och för kännedom även till nämnderna. Nuvarande "kundplan" omfattar endast Gemensam servicefunktion uppdrag inom ekonomiområdet, men ska successivt utvecklas att omfatta även andra områden inom regionens gemensamma stöd- och servicefunktioner.

För de nämnder som i sin plan för intern kontroll har med kontrollåtgärder enligt "kundplan" rapporteras dessa också till aktuell nämnd. I de fall nämnd väljer att ta med kontrollaktivitet från "kundplan" i sin plan ska en egen riskbedömning göras.

Intern kontroll – organisation och process

Intern kontroll är en process, utförd av en organisations styrelse, ledning och annan personal, utformad för att ge en rimlig försäkran om uppnåendet av mål som rör verksamheten, rapporteringen och följsamheten gentemot lagar och regler.

Kontrollorganisation och information

Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att en intern kontrollorganisation upprättas inom Region Skåne samt att tillse att denna utvecklas utifrån Region Skånes kontrollbehov. Därvid ska övergripande tillämpningsanvisningar, som exempelvis instruktioner och rutiner, upprättas.

a) Reglemente för god ekonomisk hushållning och intern kontroll inom Region Skåne b) Tillämpningsanvisningar till reglementet för god ekonomisk hushållning och intern kontroll c) Reglemente för regionstyrelse, nämnder och styrelser i Region Skåne d) Region Skånes verksamhetsplan och budget för aktuellt år med plan

Där den interna kontrollen är integrerad i styrningen blir processerna för planering, uppföljning och kontroll sammanlänkade så att verksamhetsplaneringen kompletteras med riskanalys som undersöker och förebygger risken att inte nå planerade resultat.

Den övergripande processen för arbetet med intern kontroll omfattar:

- Obligatoriska kontrollområden avseende intern kontroll (verksamhetsmässiga och administrativa) som beslutas i samband med verksamhetsplan och budget för aktuellt år efter fastställda kriterier och riskbedömning.
- Planen för intern kontroll förutsätter också att respektive verksamhet, vid behov, fattar beslut om specificerade kontrollområden utifrån mål, uppdrag, verksamhetsplaner, budget och riskanalyser. Dessa definieras som delområden till de övergripande kontrollområdena i mallen.
- Plan för intern kontroll som bilaga i/till verksamhetsplan och budget för aktuellt år med anvisningar och mall.
- Uppföljning av intern kontroll som bilaga i/till uppföljningsplan för aktuellt år i enlighet med anvisningar och mall.
- Rapportering och uppföljning av de fastställda planerna för intern kontroll som görs av nämnd till regionstyrelsen utifrån dess uppsiktsplikt snarast efter beslut (se tidplan – VPB, DR, ÅR).

Riskbedömning och kontroller

En risk är en möjlig händelse eller omständighet som kan göra det svårare att uppnå verksamhetens mål eller utföra verksamhetens uppdrag och att detta sker på ett avsett och säkert sätt.

Det finns behov av att koppla riskanalys till aktuella mål, uppdrag, åtagande eller process för att identifiera viktiga risker som kan hota eller hindra verksamheten. Risker hanteras med åtgärder inom verksamhetsplaneringen och/eller med kontroller enligt den interna kontrollplanen. .

Som underlag för Region Skånes obligatoriska kontrollområden avseende intern kontroll görs en övergripande riskbedömning utifrån de övergripande målen som fullmäktige föreslås besluta om i verksamhetsplan och budget och som bland annat även inkluderas i regionstyrelsens planeringsdirektiv och nämndernas yttranden. Riskbedömning görs även i samband med den övergripande uppföljningsplanen, utifrån att det i den planen anges vad nämnder förväntas redovisa och analysera avseende måluppfyllelse som grund för en samlad bild för Region Skåne som helhet.

I det integrerade systemet för intern kontroll kopplas mål samman med risker och risker med åtgärder och kontroller baserat på att identifiera, analysera och värdera riskerna. Mål och måluppfyllnad utgör viktiga kriterier för vad som innefattas i såväl intern kontroll som styrning. Samtliga risker som identifierats ska värderas, prioriteras och dokumenteras och riskerna formuleras i mall enligt följande:

<i>”Risk för att ... på grund av att ... vilket kan leda till ...”.</i>
--

Genom att värdera sannolikheten för att den identifierade händelsen kommer att inträffa samt konsekvensen om det skulle hända erhålls ett riskvärde (värdet för sannolikhet multiplicerat med värdet för konsekvens enligt matris).

	För låga värden (1-3) blir färgmarkeringen GRÖN och den beräknade risknivån kan accepteras utan att åtgärder krävs.
	För medelvärden (4-8) blir färgmarkeringen GUL och den beräknade risknivån innebär att det krävs en uppmärksamhet för att eventuellt vidta åtgärder.
	De höga värdena delas i två nivåer där färgmarkeringen ORANGE (9-12) innebär att den beräknade risknivån förutsätter att åtgärder vidtas för att reducera riskerna.
	Den högsta nivån ger färgmarkeringen RÖD (16) förutsätter att omedelbara åtgärder vidtas för att minimera alternativt eliminera riskerna.

Riskhanteringen är en metod för att identifiera, analysera och åtgärda riskerna på ett strukturerat sätt och innefattar dokumentation som underlag för prioritering, kontroll och utvärdering. Arbetet med att identifiera, värdera och hantera risker är en ständigt pågående process.

Riskbedömningar görs bland annat i planeringsförutsättningarna, i nämnders yttranden, verksamhetsplaner/budget, uppföljningar samt delårsrapporter och verksamhetsberättelse/årsredovisning. Kontrollåtgärder kan vara förebyggande alternativt utföras i efterhand, automatiserade eller manuella samt utföras planerat eller slumpvis.

Matris risk- och väsentlighetsbedömning

4 Allvarlig - är så stor att fel inte får inträffa	4	8	12	16	13-16: Direkt åtgärd krävs! Minimera riskerna
3 Kännbar - uppfattas som besvärande för intressenter/Region Skåne	3	6	9	12	9-12: Reducera riskerna! Åtgärda
2 Lindrig - uppfattas som liten av intressenter och/eller Region Skåne	2	4	6	8	4-8: Håll under uppsikt! Uppmärksamhet krävs
1 Försumbar - är obetydlig för intressenter och/eller Region Skåne	1	2	3	4	1-3: Inget agerande krävs! Vi accepterar riskerna
Konsekvens / Sannolikhet	1 Osannolik - risken är praktiskt taget obefintlig för att fel ska uppstå	2 Mindre sannolik - risken är mycket liten för att fel ska uppstå	3 Möjlig - det finns en möjlig risk för att fel ska uppstå	4 Sannolik - det är mycket troligt att fel ska uppstå	

Utvärdering av intern kontroll

Den interna kontrollen är tillräcklig när den förebygger, upptäcker och åtgärdar.

Regionstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera Region Skånes samlade system för intern kontroll, och i de fall förbättringar behövs, föreslå sådana. Utvärderingen av det samlade systemet för intern kontroll sker löpande som en del av uppsiktsplikten, som redovisas i samband med Region Skånes planering, delårsrapportering och årsredovisning.

Nämndernas rapportering ska kompletteras med en skriftlig sammanfattning innehållandes en kort beskrivning av den interna kontrollen och eventuella avvikelser och åtgärder utifrån aktuella frågor.

Kontrollmiljö

- *Ansvar och befogenheter tydliggjorda* - Vilka är aktörerna och deras respektive roller och ansvar beträffande vem/vilka som genomför det interna kontrollarbetet på olika nivåer? Har nämnden regler och anvisningar för den interna kontrollen?

Riskbedömning

- *Risker bedöms utifrån sannolikhet och konsekvens och dokumenteras* - Hur ser processen för framtagande av planen för intern kontroll, inkluderande riskanalysen, ut?

Kontrollaktiviteter

- *Granskningar och åtgärder är anpassade och utvärderade i förhållande till riskanalys* - Har arbetet med intern kontroll bidragit till måluppfyllelsen - ge exempel?

Info/Kommunikation

- *Riskanalysen kommuniceras med nämnden* - Hur hanteras information/kommunikation inom organisationen och hur sker återsrapportering på olika nivåer?

Uppföljning/utvärdering

- *Åtgärder vidtas vid konstaterade avvikelser och återkopplas till nämnden* - Beskriv vilka åtgärder som har vidtagits med hänsyn till resultatet av det interna kontrollarbetet?

Rutin för hantering av avvikelse/brist inom den interna kontrollen

Som ett led i att den enskilda nämnden ska tillse och dokumentera regler och anvisningar för den interna kontrollen bör varje nämnd tillse att rutin för hantering av avvikelse/brist inom den interna kontrollen finns enligt bilaga 4.

Instruktion till mall för intern kontroll

Syftet med intern kontroll är att säkerställa att uppdraget från fullmäktige fullgörs i enlighet med fastställda mål, riktlinjer och andra beslut och att det sker på ett säkert sätt.

Respektive nämnd har en skyldighet att styra och löpande följa upp det interna kontrollsystemet inom nämndens verksamhetsområde. Nämnden ska som grund för sin styrning genomföra riskbedömningar för sin verksamhet. Varje nämnd ska varje år anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Nämnders planer för intern kontroll fastställs i samband med verksamhetsplan och budget och ska minst följas upp i samband med delårsrapport och årsredovisning. Resultatet av uppföljningen ska, med utgångspunkt från antagen plan, rapporteras till nämnden i den omfattning som fastställts i intern kontrollplan. Om allvarliga fel upptäcks ska det rapporteras till nämnd omedelbart.

Nämndernas rapportering ska kompletteras med en skriftlig sammanfattning innehållandes en kort beskrivning av den interna kontrollen och eventuella avvikelser och åtgärder utifrån aktuella frågor. För respektive område/fråga ska färgindikator användas för att markera status för internkontrollarbetet inom respektive område som del i nämndens egenutvärdering.

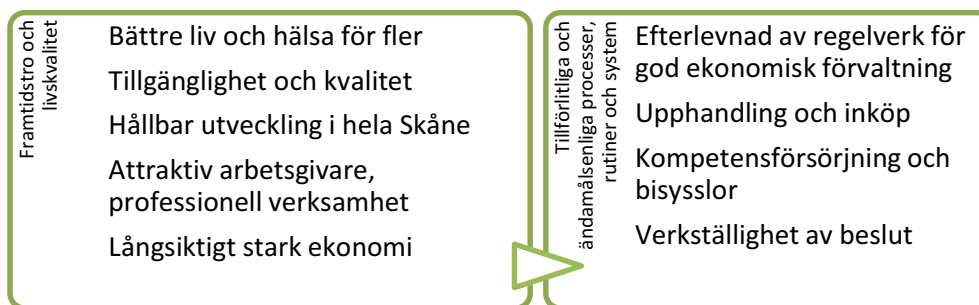
Mall för intern kontroll

Excel har bedömts som det mest flexibla, tillgängliga och ändamålsenliga programmet i MS Office för att kunna hantera mängden information samt behov av variation och möjligheter att analysera, göra urval och sammanställningar med mera. Det finns andra alternativa systemstöd på marknaden, men MS Office är en standardprogramvara som är tillgänglig för samtliga användare inom regionen.

Riskbedömning och plan för intern kontroll

En intern kontrollplan definierar – utifrån en riskanalys – vad som ska åtgärdas och vilka rutiner, processer eller moment som ska följas upp/kontrolleras, hur och när detta ska ske, vem som ansvarar och hur rapportering ska ske.

De obligatoriska kontrollområdena, såväl de verksamhetsmässiga som de administrativa, avseende Region Skånes interna kontroll fastställs i samband med verksamhetsplan och budget.

Plan för den interna kontrollen beslutas av nämnd och dess verksamhet i samband med respektives verksamhetsplan och internbudget.

Den av nämnd fastställda planen inklusive riskanalys ska rapporteras till regionstyrelsen inför aktuellt år. Som grund för plan och styrning ska även en samlad riskbedömning och prioritering göras för nämnd och dess verksamhet.

Planen för intern kontroll ska ta sin utgångspunkt från en riskanalys och prioritering som omfattar hela nämndens verksamhet och ansvarsområde. Samtliga risker som har bedömts ska förtecknas i den särskilda mallen (se bilaga – excel-mall).

Om risken är av en sådan natur att den behöver hanteras vidare i internkontrollplanen, anges **Ja** i den kolumn i mallen som är benämnd ”beslut om åtgärd”.

Om inte, anges **Nej**, vilket innebär att risken antingen accepteras eller att befintliga åtgärder och kontroller bedöms tillräckliga.

Riskbedömning och plan	1. Var och en nämnd ska som grund för plan och styrning göra och besluta om en samlad riskbedömning och prioritering (enligt särskild mall) för respektive nämnd och dess verksamhet.	
	2. Var och en nämnd ska besluta om en internkontrollplan (enligt särskild mall) för nämndens samlade ansvarsområde.	
	3. Planerna som beslutas av respektive nämnd ska rapporteras till regionstyrelsen (enligt särskild mall) för godkännande (respektive för kännedom avseende de majoritetsägda bolagen).	
	4. De obligatoriska kontrollområdena , såväl de verksamhetsmässiga som de administrativa, sammanställs på nämndsnivå (enligt särskild mall) och rapporteras till regionstyrelsen utifrån den så kallade uppsiktsplikten enligt kommunallag, reglemente och anvisningar.	
	5. Även de specifika kontrollområden utifrån mål, uppdrag, verksamhetsplaner, budget och riskanalyser som i mallen definieras som delområden till de övergripande kontrollområdena ska rapporteras.	

Mallen (bilaga – excel-mall) innehåller följande rubriker avseende **riskbedömning och prioritering** avseende intern kontroll:

Övergripande kontrollområde	Beskrivning av övergripande kontrollområde	Verksamhets-specifika del-kontrollområde	Beskrivning av risk	Samolikhet	Konsekvens	Risikopäng	Risk-ägare	Beslut om åtgärd
-----------------------------	--	--	---------------------	------------	------------	------------	------------	------------------

	1-3: Inget agerande krävs - acceptera
	4-8: Håll under uppsikt - uppmärksamma
	9-12: Reducera riskerna - åtgärda
	13-16: Direkt åtgärd krävs - minimera.
	Uppgift saknas

Mallen (bilaga – excel-mall) innehåller följande rubriker avseende **plan för intern kontroll**:

Beskrivning kontrollåtgärd	Aktivitet/metod/avgränsning för kontroll	Kontroll – frekvens	Kontroll – utförare	Tidpunkt för rapportering av kontroll
----------------------------	--	---------------------	---------------------	---------------------------------------

Det bör också noteras att de övergripande målen och de obligatoriska kontrollområdena avseende verksamheten bryts ner till ett eller flera mer konkreta delmål och delkontrollområden för respektive nämnd, varför bedömningarna inte är direkt jämförbara dem emellan.

Nämnderna rapporterar den interna kontrollen till regionstyrelsen genom en samlad bedömning per obligatoriskt kontrollområde.

Den aggregerade nivån i rapporteringen avseende uppsikt kan jämföras med att resultaträkningen rapporteras med en summering av intäkter respektive kostnader och där inte saldo för varje enskilt resultatkonto särredovisas.

De obligatoriska kontrollmomenten, inklusive de specifika delkontrollområdena, sammanställs på nämndsnivå i särskild mall och redovisas till regionstyrelsen utifrån den så kallade uppsiktsplikten enligt kommunallag, reglemente och anvisningar.

Den samlade bedömningen har som syfte att ge regionstyrelsen indikation på statusen för arbetet med den interna kontrollen. Syftet är vidare att ge regionstyrelsen en översiktlig och förenklad bild, och för mera detaljer och jämförelser hänvisas till respektive nämnds plan och uppföljning.

Mallen (bilaga – excel-mall) avseende nämnds **sammanfattning och utvärdering**. Nämndernas rapporter ska kompletteras med en skriftlig sammanfattning och innehålla en kort beskrivning av den interna kontrollen och eventuella avvikelser och åtgärder utifrån angivna frågor. Återkommer även i samband med uppföljning!

	Område	
Miljö	Ansvar och befogenheter tydliggjorda Vilka är aktörerna och deras respektive roller och ansvar beträffande vem/vilka som genomför det interna kontrollarbetet på olika nivåer? Har nämnden regler och anvisningar för den interna kontrollen?	
Risk	Risker bedöms utifrån sannolikhet och konsekvens och dokumenteras Hur ser processen för framtagande av planen för intern kontroll, inkluderande riskanalysen, ut?	
Kontroll	Granskningar och åtgärder är anpassade och utvärderade i förhållande till riskanalys Har arbetet med intern kontroll bidragit till måluppfyllelsen - ge exempel?	
Info	Riskanalysen kommuniceras med nämnden/styrelsen Hur hanteras information/kommunikation inom organisationen och hur sker återrapportering på olika nivåer?	
Värdering	Åtgärder vidtas vid konstaterade avvikelser och återkopplas till nämnden/styrelsen Beskriv vilka åtgärder som har vidtagits med hänsyn till resultatet av det interna kontrollarbetet?	

För respektive område/fråga ska färgindikator användas för att markera status för internkontrollarbetet inom respektive område som del i nämndens egenutvärdering.

	Tillfredsställande
	Förbättringsområden finns
	Åtgärder behöver vidtas för att uppnå en tillräcklig intern kontroll
	Omedelbara åtgärder behöver vidtas för att uppnå en tillräcklig intern kontroll
	Uppgift saknas

Rapportering riskbedömning och plan

Rapportering av fastställd plan för intern kontroll i verksamhetsplan och budget:

- Rapportering av planen för intern kontroll görs av nämnd till regionstyrelsen utifrån dess uppsiktsplikt senast enligt tidplan för verksamhetsplan och budget (VPB).

Nämnden/styrelsen fastställer verksamhetsplan och budget, i vilken planen för den interna kontrollen ingår, och översänder den till regionstyrelsen.

Uppföljning och rapportering intern kontroll

Nämnd och dess verksamhet ska försäkra sig om att planen för den interna kontrollen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig.

Uppföljning av åtgärder och resultat ska ske i den omfattning och vid de tidpunkter som fastställts i planen, dock vid minst två tillfällen per år – i samband med delårsrapport och årsredovisning.

Nämnd ska i samband med delårsrapport och årsredovisningen rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen inom sitt ansvarsområde till regionstyrelsen.

Uppföljning och rapportering	1. Var och en nämnd ska besluta om uppföljningen av planen för intern kontroll för nämndens samlade ansvarsområde (enligt särskild mall).	
	2. Uppföljningen av plan för intern kontroll som beslutas av respektive nämnd ska rapporteras till regionstyrelsen (enligt särskild mall) för godkännande (respektive för kännedom avseende de majoritetsägda bolagen).	
	3. Uppföljningen av de obligatoriska kontrollområdena , såväl de verksamhetsmässiga som de administrativa, sammanställs på nämndsnivå (enligt särskild mall) och rapporteras till regionstyrelsen utifrån den så kallade uppsiktsplikten enligt kommunallag, reglemente och anvisningar.	
	4. Även uppföljningen av de särskilda verksamhetsanpassade kontrollområdena utifrån mål, uppdrag, verksamhetsplaner, budget och riskanalyser som i mallen definieras som delområden till de övergripande kontrollområdena ska rapporteras.	

Mallen (bilaga – excel-mall) avseende nämnds uppföljning/rapportering av plan i DR:

Kontrollområde	Delkontrollområde	Beskrivning kontrollåtgärd	Rapportering/avvikelse av att åtgärder/kontroller genomförts samt effekt	Identifierade förbättringsområden samt förbättringsåtgärder och tidplan för genomförande och	Sannolikhet	Konsekvens	Riskpoäng

				uppföljning av åtgärderna			
--	--	--	--	---------------------------	--	--	--

	1-3: Inget agerande krävs - acceptera
	4-8: Håll under uppsikt - uppmärksamma
	9-12: Reducera riskerna - åtgärda
	13-16: Direkt åtgärd krävs - minimera.
	Uppgift saknas

Mallen (bilaga – excel-mall) avseende nämnds **sammanfattning och utvärdering**.
Se ovan! Nämnds rapporter ska kompletteras med en skriftlig sammanfattning och innehålla en kort beskrivning av den interna kontrollen och eventuella avvikelser och åtgärder utifrån angivna frågor. För respektive område/fråga ska färgindikator användas för att markera status för internkontrollarbetet inom respektive område.

Rapportering uppföljning av plan – DR

Rapportering av uppföljning avseende intern kontroll i delårsrapport:

- Rapportering av uppföljningen av planen för intern kontroll görs av nämnd till regionstyrelsen utifrån dess uppsiktsplikt senast enligt tidplan för delårsrapport (DR).

Nämnden/styrelsen fastställer verksamhetsberättelse för perioden januari till augusti, i vilken uppföljningen av den interna kontrollplanen ingår, och översänder den till regionstyrelsen.

Mallen (bilaga – excel-mall) avseende nämnds **uppföljning/rapportering av plan i ÅR:**

Kontroll- område	Delkontroll- område	Beskrivning kontrollåtgärd	Rapportering/ avvikelse av att åtgärder/ kontroller genomförts samt effekt	Identifierade förbättrings- områden samt förbättrings- åtgärder och tidplan för genomförande och uppföljning av åtgärderna	Grad av avvikelse
---------------------	------------------------	-------------------------------	---	--	----------------------

	Obetydlig avvikelse
	Mindre avvikelse
	Avvikelse
	Större avvikelse
	Uppgift saknas

Mallen (bilaga – excel-mall) avseende nämnds **sammanfattning och utvärdering**.
Se ovan! Nämnds rapporter ska kompletteras med en skriftlig sammanfattning och innehålla en kort beskrivning av den interna kontrollen och eventuella avvikelser

och åtgärder utifrån angivna frågor. För respektive område/fråga ska färgindikator användas för att markera status för internkontrollarbetet inom respektive område.

Rapportering uppföljning av plan – ÅR

Rapportering av uppföljning avseende intern kontroll i årsredovisning:

- Rapportering av uppföljningen av planen för intern kontroll görs av nämnd till regionstyrelsen utifrån dess uppsiktsplikt senast enligt tidplan för årsredovisning (ÅR).

Nämnden/styrelsen fastställer verksamhetsberättelse, i vilken uppföljningen av den interna kontrollplanen ingår, och översänder den till regionstyrelsen.

Genomförd uppföljning ska rapporteras till nämnd och ska innehålla omfattning av utförd uppföljning, utfallet och eventuellt vidtagna åtgärder. Rapporten ska också vid behov innehålla förslag på åtgärder för förbättring av såväl nämnds som de regiongemensamma processerna och rutinerna.

För rapportering i enlighet med regionstyrelsens uppsiktsplikt i delårsrapport görs också en förnyad riskbedömning för de obligatoriska kontrollområdena, inklusive de särskilda verksamhetsanpassade kontrollområdena.

För rapportering i årsredovisningen gäller en kombination av utfall i relation till mål och den effekt som internkontrollarbetet har haft. Bedömningen kan alltså bli en kombination av process och effekt avseende de obligatoriska kontrollområdena, inklusive de särskilda verksamhetsanpassade kontrollområdena.

Bilagor till beslut

Instruktion för intern kontroll – process, plan, uppföljning, rapportering och mall, inkluderas i regionstyrelsens övergripande ansvar att tillse att det finns en god intern kontroll och en upprättad intern kontrollorganisation för Region Skåne.

1. Bilaga 1 – instruktion för intern kontroll (detta dokument)
2. Bilaga 2 – mall för intern kontroll (excel-format) inkl. anvisning/rutin
3. Bilaga 3 – rutin för hantering av avvikelse/brist intern kontroll
4. Bilaga 4 – kundplan för intern kontroll avseende uppdrag ekonomi (GSF)